

METROPOOLREGIO AMSTERDAM

Doorbouwen op het fundament

Metropool in transitie

Metropool in cijfers

Inwoners

2.400.000

Woningvoorraad

1.090.000

Bedrijven

230.000

Hotelovernachtingen

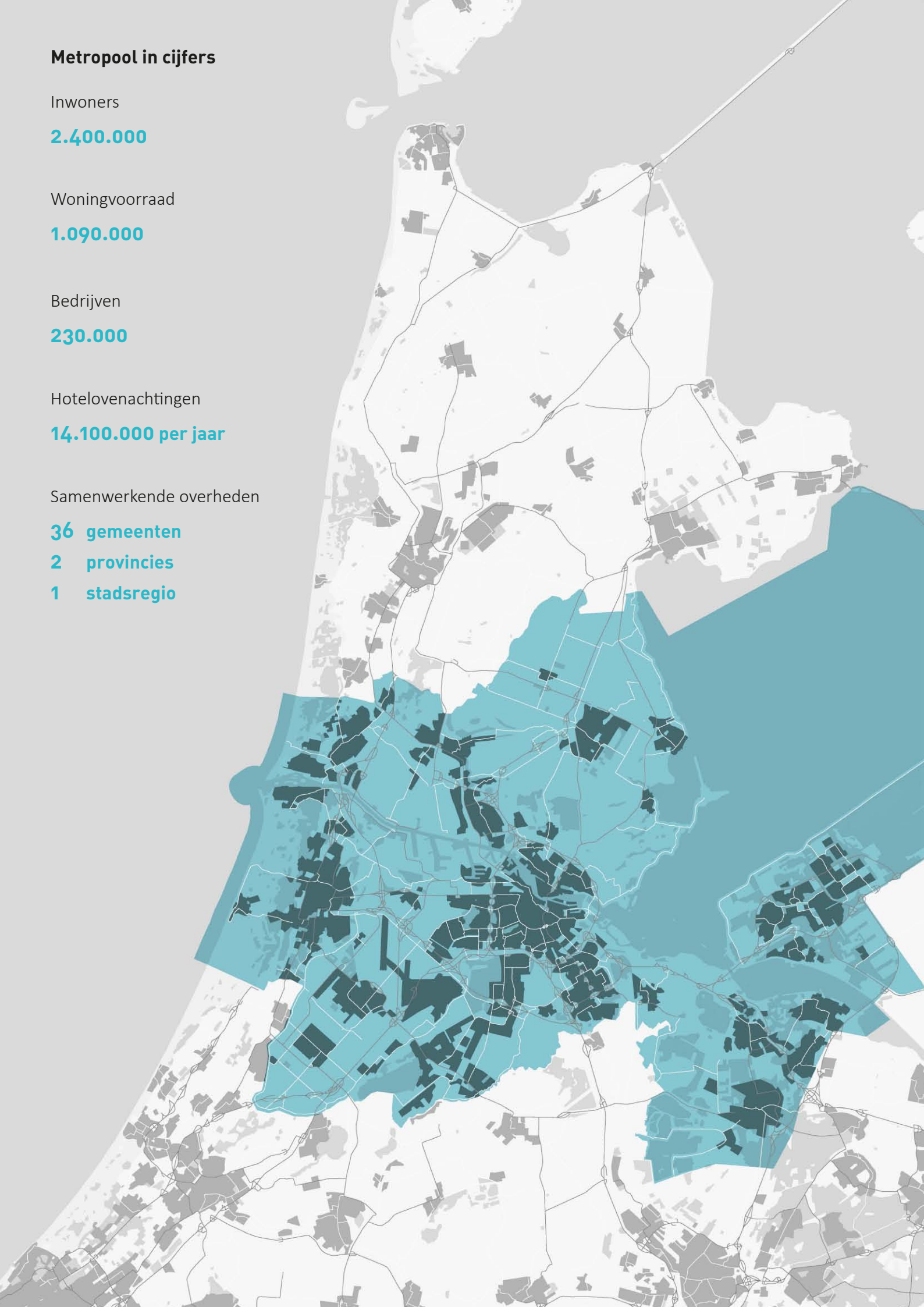
14.100.000 per jaar

Samenwerkende overheden

36 gemeenten

2 provincies

1 stadsregio

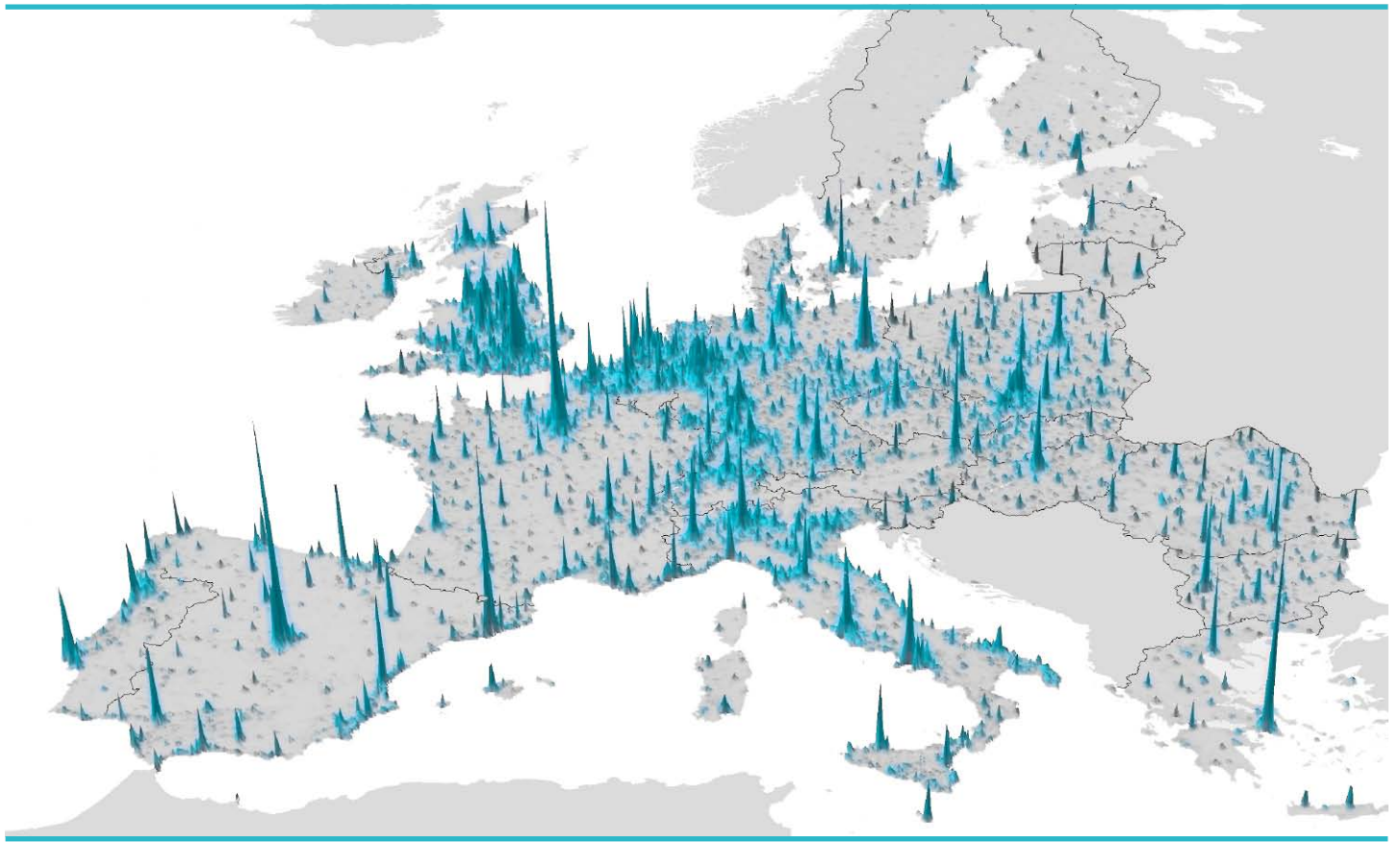

De Metropoolregio Amsterdam, een krachtig samenwerkingsverband

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is de sterkste economische regio van het land, met als belangrijke kenmerken een hoge bevolkingsconcentratie, veel internationale bedrijvigheid en een dicht netwerk van internationale verbindingen via land, lucht en zee. Door de goede verbondenheid, de aanwezige kenniseconomie en de kwaliteit van leven wordt het vestigingsklimaat internationaal zeer gewaardeerd. De grote diversiteit aan bedrijvigheid vormt een aantrekkelijke voedingsbodem voor uiteenlopende interactie tussen bijvoorbeeld de grote multinationals en kleine creatieve bedrijven. Daarmee heeft de MRA goede kaarten in handen om zich verder te ontwikkelen als internationaal concurrerende metropool.

De wereld om ons heen verandert echter snel. De economie stukt en vraagt om een stevige inzet om deze weer goed draaiend te krijgen. Daar komt bij dat de komende decennia een grote bevolkingstoename wordt verwacht in de MRA, terwijl de woningmarkt momenteel op slot zit. Aandacht vraagt verder het op termijn schaarser en duurder worden van grondstoffen en energie. Deze en andere opgaven vergen de komende periode een gerichte inzet van nieuwe raadsleden en colleges die na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 aantreden. Dit document geeft een beeld van de inzet op het niveau van de MRA die nodig is op de belangrijkste terreinen.

Noodzaak tot verdere metropoolvorming

Drijfveer en kracht van metropoolregio's is economische schaalvergroting en betere zichtbaarheid in de internationale competitie. Metropolitan samenwerking maakt het mogelijk een hogere kwaliteit te realiseren door betere afstemming en meer keuzemogelijkheden in werkgelegenheid, woonmilieus en vrije tijd. Ander voordeel is dat hierdoor beter gebruik kan worden gemaakt van de grote diversiteit aan (lokale) kwaliteiten. Deze ontwikkeling staat niet op zichzelf en past in een mondiale beweging tot metropoolvorming.

De samenwerking op metropoolschaal is in de MRA nu bijna 15 jaar gaande. Gedurende deze jaren zijn onderling vertrouwen, gemeenschappelijke agenda's en overlegvormen opgebouwd, waarmee een stevige basis is gelegd voor de toekomst. Daarnaast heeft het Rijk de afgelopen jaren veel ruimtelijk-economische taken en bevoegdheden gedecentraliseerd naar de regio. Hierdoor – en door rijksbezuinigingen – staat de MRA meer dan ooit voor de opgave om haar eigen toekomst vorm te geven.

Het in 2008 door raden en staten bekrachtigde Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040 is een belangrijke basis voor deze samenwerking. Het benoemt de thema's die de MRA internationaal nog beter kunnen positioneren. Ruimtelijk gaat het zowel om

het versterken van stedelijke kernen via compact bouwen, als om behoud en versterking van het open karakter van het landschap. Daarnaast is een efficiënt en samenhangend mobiliteitsnetwerk het fundament van een moderne metropool. Met het oog op een robuuste toekomst is bovendien een stevige inzet nodig op energie- en grondstoffentransitie en klimaatbestendigheid.

De MRA wil de komende jaren met versterkte inzet doorgaan op metropoolvorming, te meer omdat internationale concurrentie steeds meer tussen metropolen gaat en steden meer en meer de nationale economie beïnvloeden.

De economie stopt, de metropool groeit

Sinds de totstandkoming van het Ontwikkelingsbeeld 2040 is de wereld ingrijpend veranderd. De periode van grote economische groei in de jaren 1995 – 2008 is voorbij. De prognoses laten inmiddels een voorzichtig herstel zien. Een lichte economische groei is de komende jaren weer mogelijk, terwijl de toenemende werkloosheid lijkt af te vlakken. Maar om mee te blijven spelen in de top van stedelijke regio's dient de MRA alert te anticiperen op actuele ontwikkelingen.

Zelfs met het tegenzitten van het economisch tij is in de Amsterdamse metropool nog steeds groei van bevolking zichtbaar. Velen vestigen zich hier voor kortere of langere tijd, om hier te wonen, te werken

Internationale concurrentie vindt steeds meer plaats tussen stedelijke regio's.
Op deze kaart met bevolkingsconcentraties worden de Europese metropolen zichtbaar.

of te studeren, gedreven door wat de regio op economisch, stedelijk, landschappelijk en cultureel gebied allemaal te bieden heeft. Prognoses van het CBS laten zien dat de bevolkingsgroei van de metropool doorzet. Tot 2040 leidt dit tot een toename van een half miljoen inwoners, zowel door autonome groei als door migratie. Om die allemaal te huisvesten zijn circa 300.000 nieuwe woningen nodig, vooral in stedelijke milieus. Aanzienlijk meer dan verwacht ten tijde van het opstellen van het Ontwikkelingsbeeld. De huidige en verwachte demografische groei staat in schril contrast met het minder bouwen van woningen als gevolg van de recessie.

In de MRA wordt veel geïnvesteerd in het verbeteren van de bereikbaarheid. Fileknelpunten worden versneld aangepakt, evenals het verbeteren van vaarwegen en van OV- en fietsverbindingen. Dat neemt niet weg dat een aantal knelpunten nog om oplossingen vraagt. Bovendien blijkt uit de jongste analyses dat het gebruik van de auto onder zowel jongeren als ouderen afneemt.

De snel toenemende vergrijzing vraagt eveneens aandacht: in 2040 is één op de vier inwoners ouder dan 65 jaar. Dit heeft invloed op onder meer de arbeidsmarkt, gezondheidszorg, vrijetijdsbesteding, mobiliteit en woonwensen.

Op termijn zullen fossiele brandstoffen en grondstoffen vermoedelijk schaarser worden, met het risico van sterk stijgende prijzen. Het zou de economie van de regio nog afhankelijker kunnen maken van grote schommelingen en onzekerheden. Ook zal de impact van klimaatverandering steeds zichtbaarder worden.

De toekomst actief vormgeven

De opgaven nemen in complexiteit toe en veranderingen in economie en demografie gaan steeds sneller. Tegelijk is het onzeker waartoe deze veranderingen gaan leiden. Dit vraagt om een duidelijke koers, waarin de Metropoolregio Amsterdam de regie neemt. Hiervoor is een samenhangende koers en aanpak nodig die verschillende thema's op elkaar betreft, met het vermogen om snel te kunnen anticiperen op veranderingen en nieuwe inzichten.

Het versterken van de concurrentiekracht vraagt om een gezamenlijke inzet in metropoolverband, gericht op een goed verbonden, internationale en ondernemende regio, waarin handelsgeest, creativiteit en interactie centraal staan. Met name de diversiteit in de regio biedt hierbij kracht en aanpassingsvermogen.

Meedoen in een snel veranderende wereld vraagt tegelijkertijd om een slimme regio, waarvoor extra

Van een gezamenlijke internationale marketing profiteert de hele metropool.

inzet op kennis en innovatie – die onder andere bijdraagt aan een duurzame toekomst – noodzakelijk is. En het vraagt om een inclusieve en aantrekkelijke regio waarin iedereen meetelt, meedoet en de kwaliteit van leven hoog is. Partners geven elkaar de ruimte en ondersteunen elkaar. Juist de relatieve kleinschaligheid van de steden en het feit dat groen altijd dichtbij is maakt de MRA een aantrekkelijke plek om te leven

Nieuwe accenten

De trends, veranderingen en nieuwe inzichten leiden tot aangescherpte en nieuwe accenten in de programma's van de MRA. Voor het versterken van de economie is het belangrijk sterk in te zetten op een aantrekkelijk vestigingsklimaat waar interactie kan plaatsvinden en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Stedelijke verdichting helpt hierbij, evenals een goede internationale en lokale verbondenheid. De in mondiaal opzicht relatief kleine maat van de MRA helpt bij het realiseren van een aangenaam leef- en woonklimaat. Tegelijk vraagt dit om een goed en snel netwerk met andere stedelijke regio's in Nederland om internationaal voldoende massa te kunnen leveren.

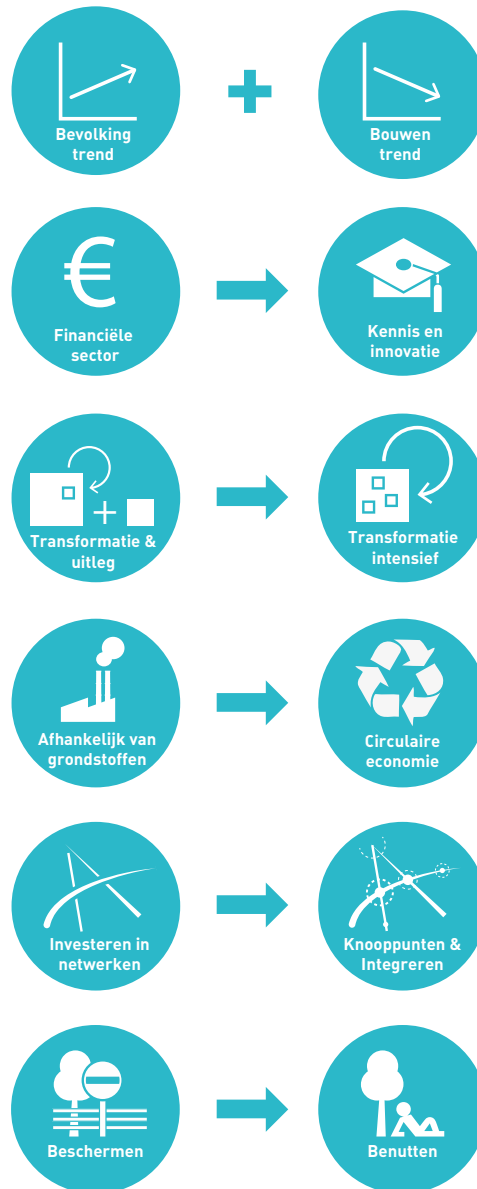
De sterke bevolkingsgroei in de metropoolregio noodzaakt tot het verder intensiveren van de transformatie- en nieuwbouwopgaven. Zo blijven de landschappelijke kwaliteiten behouden en kan in de ruimtebehoefte van economische motoren zoals Schiphol en de havens worden voorzien. De woningbouw zal moeten verschuiven van een aanbod gestuurde markt naar een vraag gestuurde, om beter aan te sluiten bij de woonbehoeften.

De aandacht verschuift hierbij van het realiseren van aantallen naar te realiseren kwaliteiten voor specifieke doelgroepen en woonmilieus, rekening houdend met een verschuiving van de behoefte van koop- naar huurwoningen. Nog meer dan voorheen moet worden ingezet op compact binnenstedelijk bouwen. Juist deze milieus dragen bij aan het versterken van de interactie tussen mensen en daarmee aan de stedelijke economie. Tegelijk worden de woningbouwopgaven in kleinere eenheden ontwikkeld. Vraagpunt hierbij is hoe er toch voldoende tempo gemaakt kan worden om de behoefte bij te benen.

Het landschap is in de metropoolregio altijd dichtbij. Een krachtige groene omgeving maakt onlosmakelijk onderdeel uit van een goed vestigingsklimaat. Door toename van de bevolking en vrije tijd neemt

Verschuivingen in accenten

Veranderingen in economie, demografie, ecologie en techniek leiden tot nieuwe accenten.

de druk op het landschap toe. Tegelijkertijd nemen de middelen om te investeren in het landschap af. Dit vraagt om een strategie die niet alleen gericht is op bescherming, maar ook op (betere) benutting en het vormen van nieuwe coalities.

De afgelopen jaren zijn grote investeringen in het wegennet gedaan en veel verbeteringen staan nog op de rol. Hierin is een verschuiving zichtbaar van investeren in netwerken naar beter benutten, met een focus op stedelijke netwerken. OV-knooppunten komen centraal te staan: dáár komen wonen, werken, voorzieningen en bedrijven immers veelal bij elkaar. Dit biedt kansen voor het laten ontstaan van interactiemilieus: plekken waar mensen elkaar ontmoeten, noodzakelijk voor een sterke metropool. Met het compacter worden van de steden is

daarnaast een goede aansluiting op het onderliggend netwerk nodig, samen met het verknopen van verschillende vervoersmodaliteiten.

Wil de MRA op de toekomst zijn voorbereid en mee doen in de mondiale concurrentie, dan zal er slimmer moeten worden omgegaan met alle stromen: energie, water, grondstoffen en voedsel. Productie én consumptie zouden zoveel mogelijk regionaal moeten plaatsvinden. Er zijn lokaal reeds veel initiatieven opgestart, onder meer op het gebied van lokale energieopwekking. Gezamenlijk kunnen deze worden opgeschaald naar een integrale regionale energiestrategie. Andere voorbeelden zijn het stimuleren van elektrisch vervoer, het ontwikkelen van een metropolitane voedselstrategie, het realiseren van een duurzame woningvoorraad, de uitrol van een glasvezelnet en een samenhangend antwoord om de regio voor te bereiden op de gevolgen van de klimaatverandering.

Versterken van de samenwerking

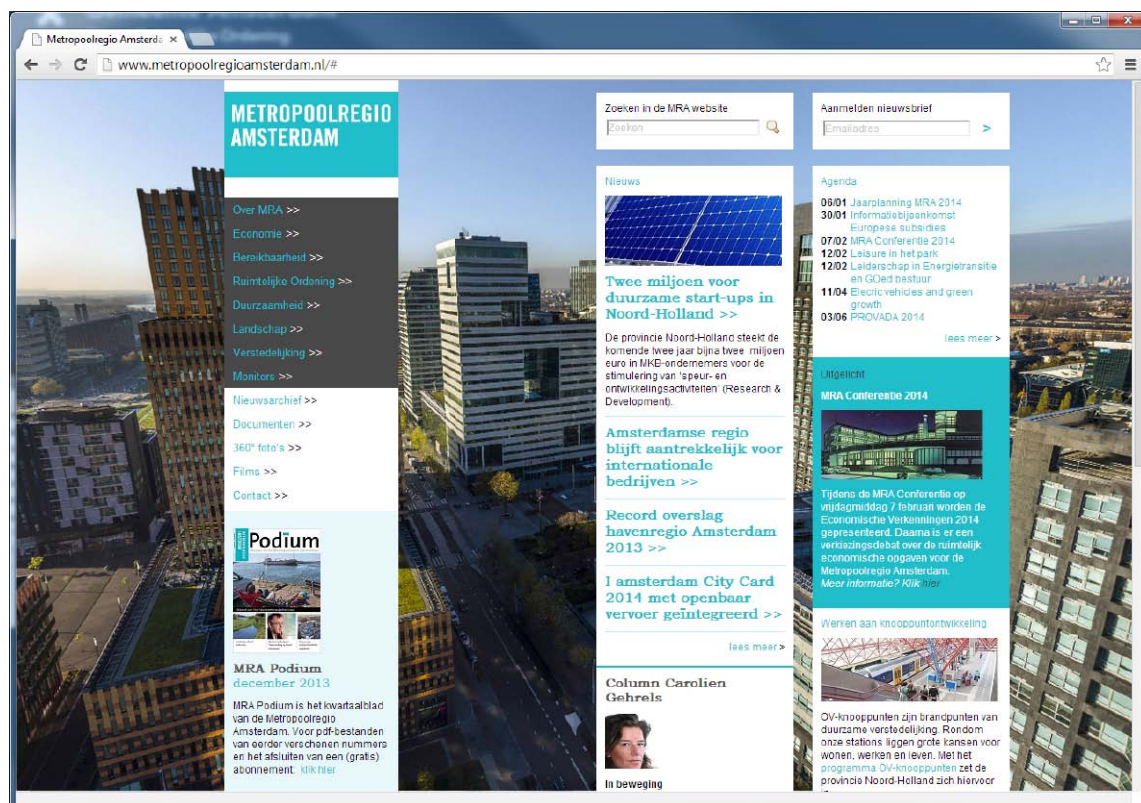
Het schaalniveau van de MRA vormt vandaag de dag het 'daily urban system', de schaal waar zich de dagelijkse activiteitenpatronen afspelen. Het vanuit een gezamenlijke agenda ondersteunen van die activiteiten maakt de regio krachtiger in een wereld waar het meer en meer draait om stedelijke regio's.

Op de website van de MRA, www.metropoolregioamsterdam.nl, vindt u meer informatie over de samenwerking, de opgaven en de projecten. Als raadslid en (nieuwe) bestuurder ontvangt u ieder kwartaal 'ons' blad Podium. Ook is het mogelijk om u te abonneren op de maandelijkse digitale Nieuwsbrief. Via twitter kunt u de MRA volgen op: @MRA_online.

De kracht van de MRA zit in de informele samenwerking, die plaatsvindt op vrijwillige basis. Alle partners werken vanuit eigen ervaring en deskundigheid aan het versterken van de internationale concurrentiekracht en het verbeteren van het woon-, leef- en werkklimaat. Maar om snel en adequaat in te spelen op mogelijkheden en veranderingen, aanvullend op de formele structuren, is het nodig zijn om volop gebruik te maken van elkaars kwaliteiten en samen op te trekken met de regionale agenda.

Nog meer dan nu kan het samenwerkingsverband van de MRA een plek voor debat en inspiratie zijn. Juist in economisch onzekere tijden als er een schijnbare tegenstelling zit tussen een woningmarkt die op slot zit, terwijl er de komende decennia honderdduizenden extra woningen nodig zijn. Dit vraagt om slimmer werken, slimmer ontwerpen en slimmer met belangen en geld omgaan. Hierbij is betrokkenheid van alle partners nodig, van groot tot klein.

Dit is een opgave die de regiopartners gezamenlijk moeten benaderen, als een integrale opgave met nieuwe partners, nieuwe manieren van financiering en regelgeving. Het vermogen tot aanpassing aan snelle veranderingen stelt de regio in staat beter met complexiteit en onzekerheid om te gaan.

Investeren in metropoolvorming

De afgelopen jaren heeft de metropoolregio met succes fors geïnvesteerd in de metropoolvorming. Internationaal staat de Metropoolregio Amsterdam hoog op de lijstjes als aantrekkelijke plek om te wonen, werken en investeren. Het aantrekken van internationale bedrijven en het versterken van de creatieve- en kennissector zijn hierin belangrijke factoren. Stedelijke verdichting en de ontwikkeling van kwalitatief hoogwaardige knooppunten leiden tot plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Zaanstad ② is hier een goed voorbeeld van. Door investeringen van rijk en regio in het hoofdnetwerk en het onderliggend wegennet – zoals de Westrandweg ③ en de N201 ① – is de bereikbaarheid in de regio aanmerkelijk verbeterd. De populariteit van het metropolitane landschap neemt een hoge vlucht, bijvoorbeeld in de Amstelscheg ④. In Almere wordt volop geëxperimenteerd met nieuwe vormen van gebiedsontwikkeling ⑤.

Alle hens aan dek voor de top 5

Het verder ontwikkelen van de economische kracht vormt een centraal element binnen de MRA-samenwerking. Niet voor niets, want het vestigingsklimaat voor internationale bedrijven is de afgelopen jaren flink verbeterd.

Het economische speelveld is enorm in beweging. De wereld wordt als gevolg van de snel toeneemende verstedelijking en digitalisering steeds kleiner. Maar ondanks de crisis van de afgelopen jaren heeft de MRA zich door de diversiteit aan bedrijfssectoren een stabiele economie getoond.

De metropool is bijvoorbeeld nog steeds een aantrekkelijke locatie voor Europese hoofdkantoren en staat in de top 5 van de lijstjes van aantrekkelijke regio's in Europa. In vergelijking met andere Europese regio's is de economische groei van de MRA echter wel achtergebleven. De crisis in de financiële sector heeft tot structurele veranderingen geleid. De eerder verwachte krapte op de arbeidsmarkt is veranderd in een sterk gestegen werkloosheid. Anderzijds blijft de MRA een mondiaal ICT-knooppunt en is de MRA met de tuinbouwsector

nog altijd wereldmarktleider. De Floriade 2022 in Almere zal dit versterken. Ondanks de crisis floreert de toeristische sector: de MRA staat in de top tien van populairste toeristische bestemmingen van Europa en de sector vertoont nog altijd een stevige groei.

Andere metropoolregio's in Europa hebben ook sterke kaarten in handen en de concurrentie is groot. Door vol in te zetten op het aantrekken van nieuw talent en op de verdere ontwikkeling van de kenniseconomie kan de MRA haar positie in de top 5 verstevigen.

Met het Platform Regionale Economische Samenwerking (PRES) en het Platform Bedrijven en Kantoren (Plabeka) is de regionale afstemming over de kwantiteit en kwaliteit van werklocaties succesvol aangepakt. Binnen PRES werken de overheden

Het aantrekken en opleiden van talent is cruciaal als de MRA ook in de toekomst internationaal wil meespelen.

De MRA zet in op:

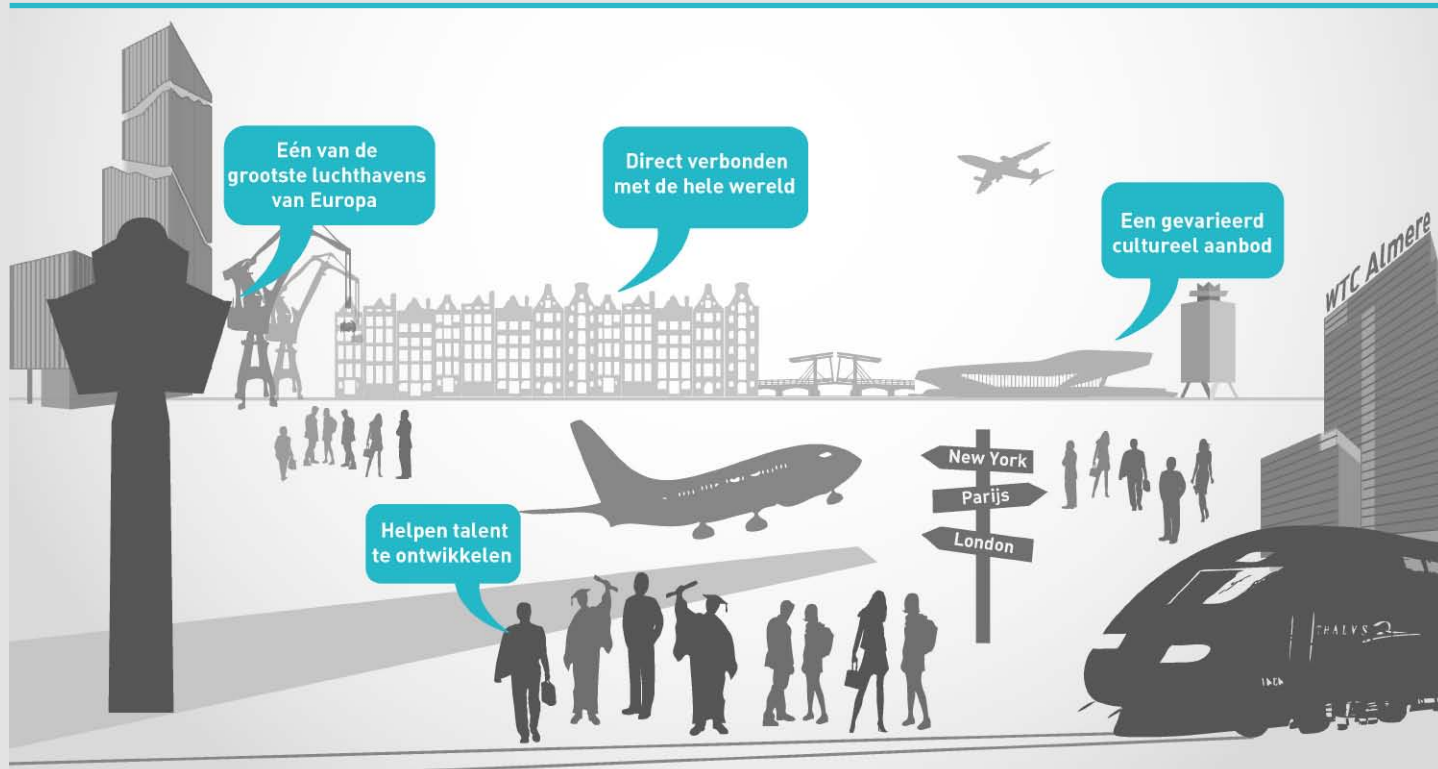
- Internationalisering, gericht op de voortschrijdende globalisering van de economie
- Innovatie, die de arbeidsproductiviteit verhoogt en de internationale concurrentiepositie versterkt
- Connectiviteit tussen de economische netwerken, als venster op de wereld en als katalysator van handel en innovatie
- Zorgen voor een evenwichtige arbeidsmarkt, met name via:
 - opleiden van een goedgeschoolde beroepsbevolking
 - aantrekken van toptalent
 - stimuleren van de werkgelegenheid
- Handhaven van het excellente ondernemingsklimaat, hand in hand met een uitstekend cultureel profiel en gevarieerde woonmilieus

ook nauw samen aan een regionaal hotelbeleid en een samenhangend arbeidsmarktbeleid, waarvan het 'Techniek Pact' een goed voorbeeld is.

Gelukkig laten de prognoses inmiddels een licht herstel zien. Gematigde economische groei is de komende jaren weer mogelijk, terwijl de woningmarkt voorzichtig aantrekt. Ook de toenemende werkloosheid lijkt af te vlakken. Maar om mee te blijven spelen in de Europese top dient de MRA alert te anticiperen op actuele ontwikkelingen. Ten aanzien van de verdere ontwikkeling van economische motoren als Haven Amsterdam, Schiphol en Zuidas dient bovendien ver vooruit te worden gekeken. Om die reden is recent de 'Visie Noordzeekanaalgebied 2040' afgerond, met onder meer maatregelen die ruimtewinst voor zowel haven als

stad opleveren. Het alsmear drukker wordende Schiphol krijgt lucht dankzij de overheveling van 40.000 vluchten per jaar naar Luchthaven Lelystad.

De komende jaren liggen er voldoende kansen om de economische positie van de MRA verder te versterken. Belangrijk daarbij is het aanhalen van de banden tussen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen, de 'triple helix'. Deze samenwerking heeft in de MRA een stevig fundament gekregen, met name dankzij de oprichting van de Amsterdam Economic Board. De economische agenda van Board en MRA samen richt zich op vijf thema's: internationalisering, innovatie, connectiviteit, arbeidsmarkt en ondernemingsklimaat. Samen bieden deze de gewenste focus voor bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen.

Omvangrijke groei woningmarkt

Transformatie in stedelijk gebied: alle ruimte goed gebruiken

Direct gevolg van de sterke economische positie is de groei van de bevolking de komende decennia. Tot 2040 zijn in de MRA circa 300.000 nieuwe woningen nodig, een enorme opgave.

De woningvraag wordt veroorzaakt door de natuurlijke aanwas van de bevolking, verkleining van huishoudens en binnen- en buitenlandse migratie. Voor de benodigde 300.000 woningen is in principe wel voldoende ruimte, ook in relatie tot de benodigde diversiteit aan soorten woningen en woonmilieus. Afgezien van grotere uitleglocaties in Almere en Haarlemmermeer en een enkele kleinere, zoals de Bloemendalerpolder, is de inzet van de MRA om zoveel mogelijk woningen binnen bestaand bebouwd gebied te bouwen, juist ook omdat de vraag naar stedelijk wonen groot is, met name in de centrumsteden Haarlem, Zaanstad en Amsterdam. Het gaat hierbij vooral om transformatie in het bestaande stedelijke gebied in combinatie met verdichting. Leegstaande kantoren, woningen die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd en gebieden met een eenzijdige functie worden opgewaardeerd door aanpassingen en vervanging van gebouwen. Hiermee ontstaan aantrekkelijkere

woongebieden, met een hogere dichtheid en een goede functiemenging.

Daarnaast spelen er in de drukke metropool op diverse plaatsen conflicterende ruimteclaims. Belangrijke functies als de haven en de Schiphol vragen immers ook om ruimte en kunnen een deel van de nu bekende woningbouwplannen beïnvloeden.

De uitstroom van de stad naar de regio, de zogenaamde roltrapfunctie, is de laatste jaren afgenomen. Ouderen en gezinnen blijven langer in de stad wonen. Ten aanzien van de huurmarkt dienen zich eveneens veranderingen aan. Dit geldt met name voor het terugtrekken van corporaties naar hun kerntaken en een toenemende vraag naar huurwoningen in het middensegment. Als gevolg van de financiële crisis is de woningbouwproductie momenteel laag, met als gevolg weinig doorstroming. De nieuwkomers slagen er tot nu toe goed

De MRA zet in op:

- Dynamiek op de woningmarkt en stimuleren van de woningbouwproductie, onder meer door het scheppen van ruimte voor experimenten
- Snel kunnen inspelen op de effecten van demografische ontwikkelingen, zoals de toename van het aantal ouderen, en het bieden van gewenste woonkwaliteiten
- De balans vinden tussen ruimte voor woningbouw en mainports
- Duurzaam en energieneutraal renoveren en bouwen
- Binnenstedelijk ruimtegebruik optimaal benutten

in een plek te vinden in de stad de gemiddelde woningbezetting stijgt. Daar staat tegenover dat een verdere stagnatie van de woningbouw een reële bedreiging vormt voor de economische ontwikkeling van de MRA.

Het niet op voldoende schaal toevoegen van woningen aan de voorraad herbergt het gevaar van uitsluiting en tweedeling, bijvoorbeeld door verdere prijsstijging van vastgoed binnen de centrum stedelijke milieus zoals binnen de ring van Amsterdam. Doelgroepen als starters, talent, en middeninkomens dreigen daardoor buiten de boot te vallen. De vergrijzing is een punt dat in dit verband eveneens aandacht vergt. De tendens van de scheiding van wonen en zorg vraagt om nieuwe woon/zorgvormen, met als insteek dat zieken en ouderen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen.

Het stimuleren van de dynamiek op de woning-

markt vergt een forse inspanning van de MRA.

Maar de eerste ervaringen met nieuwe werkwijzen leren dat het kan, mits rekening wordt gehouden met enkele randvoorwaarden. Zo moet de woningbouw aansluiten bij de nieuwe financiële realiteit. Het devies is betaalbaar bouwen, met oog voor specifieke woonwensen. Samen met het Rijk worden programma's ontwikkeld die weer 'beweging' op de woningmarkt moeten gaan brengen.

Naast het thema 'ouderen en zorg' is er aandacht voor verduurzaming, tijdelijkheid, flexibiliteit in het huurbeleid, verbeteren van het investeringsklimaat en organische stedenbouw. Het beter op elkaar afstemmen van woningbouwplannen vergemakkelijkt bovendien de verkoop en verhuur. Tot slot is een optimale afweging nodig tussen ruimte voor de mainports en ruimte voor woningbouw. Beide zijn belangrijke dragers van de internationale concurrentiepositie.

Mobiliteit beweegt naar stedelijke netwerken

Ruimtelijke ontwikkeling rond OV-knooppunten, zoals hier in Zaandam, geeft kansen voor ontmoetingen

De inspanningen van MRA op mobiliteitsgebied hebben geleid tot minder files, sneller openbaar vervoer, verbetering van de fietsmogelijkheden, verbeterde overstap tussen modaliteiten, een toename van elektrisch vervoer en verbeterde vaarwegen. Niettemin blijft er werk aan de winkel.

De economische kracht van de MRA en het belang van stedelijke gebieden, in combinatie met de regionale krachtenbundeling, zet de grotere mobiliteitsvraagstukken de laatste jaren prominent op de agenda in Den Haag. Gevolg is dat in de Amsterdamse regio veel wordt geïnvesteerd in het verbeteren van de bereikbaarheid. Op dit moment is een groot aantal projecten (bijna) gereed en in uitvoering.

Tijd voor achteroverleunen is er echter niet bij. Een aantal knelpunten vraagt nog om gerichte oplossing in de vorm van fysieke infrastructuur. Ook het verbeteren van de afstemming met de omvangrijke ruimtelijke opgaven vergt nadrukkelijke aandacht.

Verder dienen zich mogelijke trendwijzigingen aan. In de stedelijke gebieden neemt het autogebruik al jarenlang af en kan de vervoersbehoefte in de spits zich in versnelde mate veranderen ten gunste van de fiets, het openbaar vervoer en de elektrische (deel)auto. Buiten het stedelijke gebied en op de belangrijke corridors blijft de auto een belangrijke rol spelen. Gezien veranderingen in het mobiliteitsveld is de komende jaren een goede monitoring van extra belang als ondersteuning van beleidskeuzes.

De uitdaging voor de komende jaren is om leefbare en duurzame woongebieden te realiseren. Dit vraagt om een andere aanpak van de bereik-

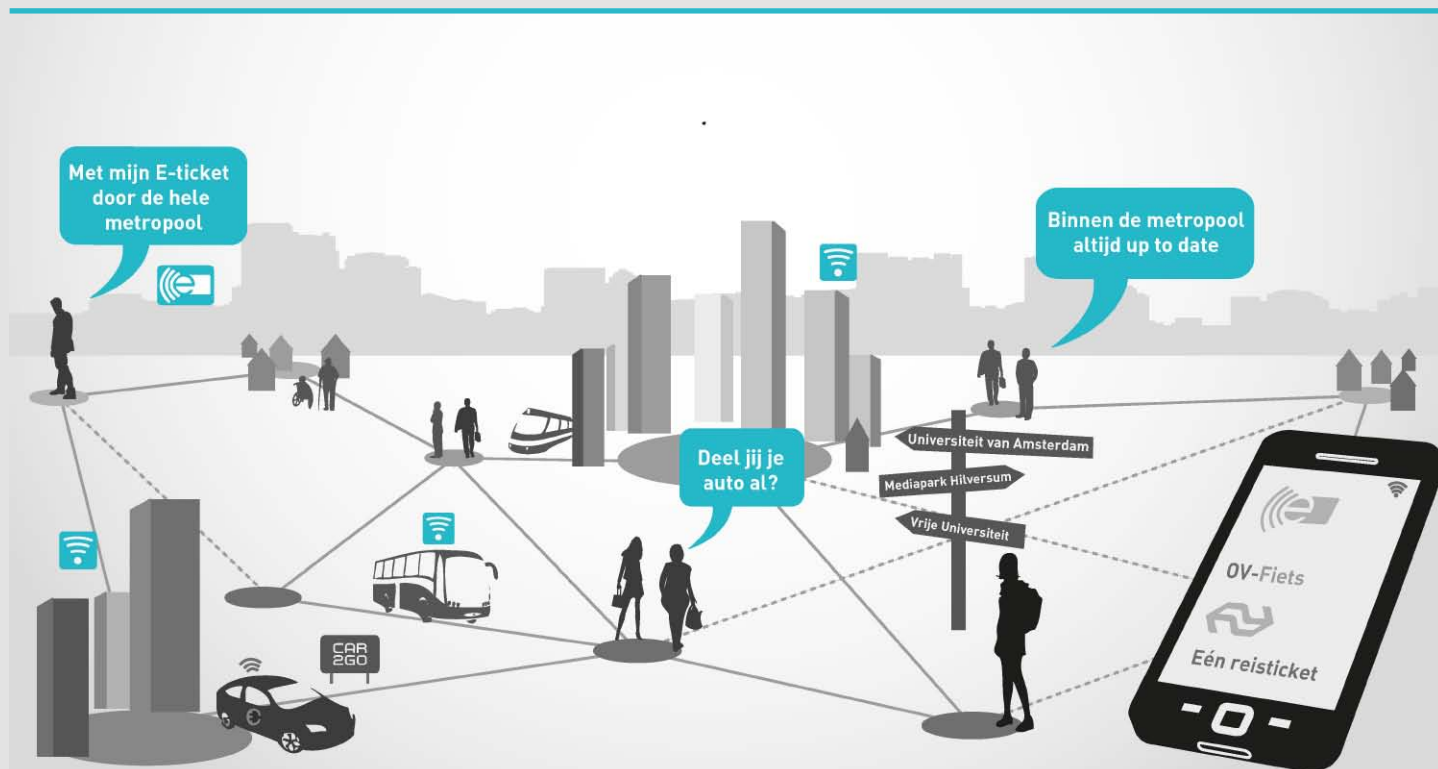
De MRA zet in op:

- Doorpakken op lopende infrastructuurprojecten om bestaande en toekomstige knelpunten op te lossen
- Inspelen op verwachte trends door beter benutten van bestaande systemen, meer fiets en openbaar vervoer, uitbreiding van verkeersmanagement en informatievoorziening
- Nader onderzoek naar de consequenties van de veranderende rol van de auto
- Verdere versterking en ontwikkeling van belangrijkste OV-knooppunten, met aandacht voor verknoping spoor en regionaal/lokaal OV en fiets
- Nadere trendanalyses en opzetten monitoring op MRA-schaalniveau
- Snel aanpakken van diverse MIRT-onderzoeken in samenwerking met het Rijk
- Uitrol van elektrisch vervoer en maatregelen in projecten om vervuiling en overlast van verkeer te verminderen

baarheidsopgaven, waarbij het meer gaat om innoveren, informeren en slimme combinaties. Te meer daar van rijkswege fors het mes wordt gezet in de beschikbare budgetten voor mobiliteitsinvesteringen. In een aantal acties en oplossingen komt deze 'nieuwe aanpak' al terug: stedelijke netwerken komen centraal te staan met meer ruimtelijke ontwikkeling bij de OV-knooppunten. Hier komen wonen, werken en voorzieningen bij elkaar en ontstaan kansen voor ontmoeting. Dat wordt in de MRA als een voorwaarde gezien om de internationale concurrentie mee aan te kunnen. Dit versterkt de urgentie om juist op deze plekken te investeren in een goede bereikbaarheid (ver-

knoping modaliteiten en verbetering aantakking onderliggend wegennet), en het vergroten van de betrouwbaarheid van het OV-systeem (R-net), het beter benutten van spoor, meer ruimte te creëren voor de fiets en het beter benutten van de bestaande wegcapaciteit.

Dit alles maakt het van groot belang dat verkeer en vervoer ook de komende jaren een prominente plaats op de MRA-agenda blijft innemen. Een goede bereikbaarheid is immers een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van de metropool.

Naast beschermen ook benutten

Het landschap van de MRA draagt in sterke mate bij aan de ontwikkelingskracht van de metropool. Stad en landschap vormen één landschappelijk geheel. Naast het beschermen van de kwaliteit van de groene ruimte is aandacht nodig voor het benutten van ontwikkelingskansen.

Ankeveense Plassen:
behoud van landschappelijke kwaliteit hoeft recreatief gebruik niet in de weg te zitten

Vanuit mondiaal perspectief kent de MRA door het verschil in ontstaansgeschiedenis een enorme landschappelijke verscheidenheid. Daar pluk de regio nu de vruchten van: de belevingswaarde van het landschap draagt in belangrijke mate bij aan de populariteit van de metropoolregio. Wat met name opvalt, is de diversiteit, de verweving van stad en land, de cultuurhistorische waarden en de ecologische betekenis.

Het landschap van de MRA is mooi en rustgevend en draagt substantieel bij aan het welzijn van de bewoners. Daarnaast vormt de groene omgeving een attractie voor toeristen. De krachtige groene omgeving vormt daarmee een onlosmakelijk onderdeel van het goede vestigingsklimaat van de MRA. Van betekenis is ook de toenemende waardering voor streekvoedsel. De agrarische functie van het

landschap komt hiermee steeds dichterbij de stedeling te staan.

In het gebruik ontstaan verschuivingen. Steeds meer mensen recreëren dicht bij huis, waardoor recreatievoorzieningen nabij stedelijke kernen intensiever worden gebruikt. Deze ontwikkeling betekent dat investeringen nodig zijn om de toegankelijkheid van de groene omgeving vanuit de stad te verbeteren.

Behoud van de landschappelijke kwaliteiten verdient eveneens aandacht, ook in het licht van de toename van het aantal inwoners van de MRA. Op de plekken waar de gebruiksintensiteit het hoogst is, wordt om die reden geïnvesteerd in het versterken van landschappelijke hubs: dit zijn plekken waar voorzieningen, centra en OV-knooppunten

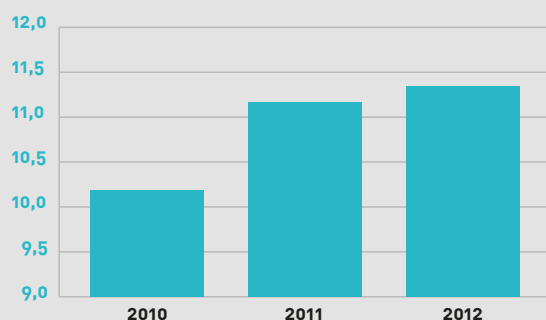
De MRA zet in op:

- Verbeteren van de landschappelijke kwaliteit en diversiteit is het uitgangspunt bij ontwikkelingskansen
- Verkennen van nieuwe beheer- en financieringsconstructies, denk aan sociaal ondernemerschap en andere verhoudingen tussen partners
- Investeren in sleutelprojecten die de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van het landschap versterken, bijvoorbeeld door landschappelijke hubs
- Werken aan de marketing en branding

samenkomen. Verder kan het landschap een belangrijke functie vervullen bij het opvangen van de gevolgen van klimaatverandering.

De steeds grotere toeristische druk biedt kansen voor nieuwe ondernemers. Tegelijk bestaat er zorg over wat het landschap aan bezoek kan verdragen en, in het verlengde hiervan, over de gevolgen van sluipend kwaliteitsverlies. Overheden willen deze ontwikkelingen begeleiden, maar ook minder allesbepalend zijn.

Het Rijk heeft haar bevoegdheden grotendeels gedecentraliseerd, maar stelt tegelijkertijd minder middelen beschikbaar. Hierdoor is het beheer van de groene ruimte op de huidige manier financieel niet vol te houden. Dit betekent dat nieuwe arrangementen nodig zijn.

Bezoekers recreatiegebieden Noord-Holland, 2010-2012 (x 1 miljoen, bron: Recreatie Noord-Holland NV)

Op naar een energie- en grondstoffentransitie

Naar een 'circulaire' metropoolregio: minder afhankelijk van schaarse en kostbare grondstoffen

Steeds breder wordt onderschreven dat het huidige productiesysteem zijn grenzen heeft bereikt, ook in de MRA. Inzetten op de energie- en de grondstoffentransitie is cruciaal voor verdere versterking van de internationale positie van de MRA.

Op allerlei schaalniveaus wordt de toenemende zorg gevoeld voor de beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie en grondstoffen. De prijzen stijgen en fluctueren steeds meer. Oorzaken zijn een groeiende wereldbevolking en mondiale groei van de middenklasse. Tegelijkertijd neemt de kwaliteit van delfstoffen af, terwijl de winning wereldwijd leidt tot grote milieuvuiling. Hoge prijzen hebben een negatief effect op de betalingsbalans en veroorzaken onzekerheid in productieketens. Deze ontwikkelingen raken direct de MRA.

Een duurzame MRA-economie is een steeds belangrijkere vestigingsvoorwaarde voor bedrijven. Het maakt de regio aantrekkelijk en dus meer

concurrerend, vermindert de milieudruk en creëert ruimte voor duurzame lokale productie van energie, grondstoffen en voedsel.

Innoveren, informeren en slimme combinaties. de energie- en de grondstoffentransitie is een logisch vervolg op de al ingezette koers van de MRA. Daarmee wordt de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verkleind en kunnen klimaatdoelstellingen worden gerealiseerd. Er ontstaat een meer circulaire samenleving die minder afhankelijk is van import van schaarse en kostbare grondstoffen. Zo worden ook de negatieve effecten van productie en consumptie voor onze leefomgeving geminimaliseerd.

De MRA zet in op:

- Het ontwikkelen van een 'circulaire MRA economie' vermindert de afhankelijkheid van schaarse en kostbare grondstoffen
- Terugdringing van energiegebruik en vergroten van productie van duurzame energie onder andere met behulp van warmtenetten en smart grids
- Inzetten op energieneutraal bouwen
- en verduurzamen van de bestaande woningvoorraad
- Investeren in duurzame mobiliteit zoals elektrisch vervoer
- Werken aan een robuuste inrichting om de regio te wapenen tegen de gevolgen van de klimaatverandering

De energietransitie is inmiddels de opstartfase voorbij. Er zijn al veel investeringen gedaan in vastgoedisolatie en CO₂-neutrale energievoorzieningen, zowel particulier als collectief. Het Nationaal Energieakkoord biedt een nieuw en duidelijk kader en een basis voor samenwerken. Ook het nationale topsectorenbeleid biedt hiertoe kansen.

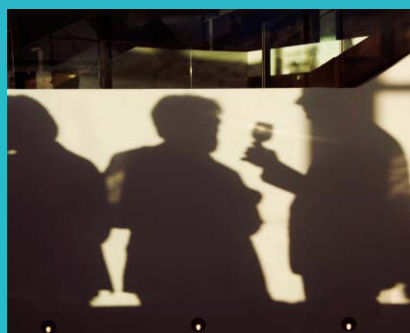
Ingezet wordt op een meer 'circulaire MRA', die slim omgaat met alle stromen: energie, water, grondstoffen en voedsel. Een MRA met meer regionale productie en consumptie met zoveel mogelijk gesloten kringlopen en hernieuwbare energie. En een MRA die voor de bedrijven in de regio grondstoffen produceert, waarbij een nieuwe maakindustrie ontstaat: oude ambachten en moderne

productietechnieken worden slim gecombineerd. Dit vraagt om andere distributieconcepten, waarbij transport van zowel producten als grondstoffen op meer regionale schaal plaatsvindt.

Naast een grondstoffen- en energietransitie is het voor een duurzame toekomst van de Metropoolregio Amsterdam noodzakelijk te anticiperen op klimaatverandering. Toename van overstromingsrisico, excessieve regenval of lange perioden van droogte vragen om een gezamenlijke aanpak en strategie. Een robuuste inrichting draagt bij aan een veilige, aantrekkelijke en leefbare metropool.

METROPOOLREGIO AMSTERDAM

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) omvat het economisch hart van Noord-Holland en Flevoland. Al bijna 15 jaar werken gemeenten, provincies en Stadsregio op ruimtelijk-economisch vlak intensief samen. Eerst in Noordvleugelverband en vanaf 2007 onder de noemer Metropoolregio Amsterdam. De krachtenbundeling zorgt voor betere afstemming en grotere slagkracht. Iedere partner draagt vanuit zijn eigen karakteristieke achtergrond bij aan de unieke waarde van de metropool. Juist in de eenheid door verscheidenheid schuilt de kracht: de gezamenlijke metropoolvlag zet de MRA-regio op de kaart als internationale speler van wereldformaat.

Uitgave

Metropoolregio Amsterdam, februari 2014

Oplage

1.500 exemplaren

Druk

OBT Opmeer bv.

Tekst

Jan de Graaf

Eindredactie

Camiel van Drimmelen (secretaris MRA) en Bart van der Heijden, (Dienst Ruimtelijke Ordening, Gemeente Amsterdam)

Beelden

Eric Dix (p. 1 bovenaan),
Edwin van Eis (p. 1 rechts-

onder, p. 5), Marc Dorleijn (p. 10), Pieterjan van Agtmaal (p. 12), Mike Bink (p. 14), Michiel Wijnbergh (p. 16), VIA Drupsteen (luchtfoto's p. 1, 6-7 en 18)

Vormgeving en kaartmateriaal

Dienst Ruimtelijke Ordening, Gemeente Amsterdam, m.u.v. kaart p. 4: Eurostat, JRC, EFGS, REGIO-GIS

Meer weten

Contactpersoon voor vragen en informatie: Joke Schaap, 023- 514 31 43, schaapj@noord-holland.nl

Twitter

@MRA_online

De informele samenwerking biedt bij uitstek de ruimte voor debat en inspiratie, zoals hier op het MRA Congres "EYE on the future" van februari 2013

www.metropoolregioamsterdam.nl